

Żeleźce topora

REGIONALNA

Materiał i technika: żelazo/kucie Wymiary: dł. 21,5 cm, dł. ostrza 10 cm
Czas i miejsce powstania: XIV-XV wiek, warsztat lokalny w Prusach Stan
zachowania: brak fragmentu brody, korozja, liczne wżery i ubytki
powierzchni Miejsce znalezienia: w okolicy Braniewa Topór typu
użytkowo-bojowego z krótką osadą, wyodrębnioną, długą szyjką,
asymetrycznym żeleźcem, z wyraźną, ściętą, wydatną brodą i
łukowatym ostrzem. Żeleźce to żelazne zakończenia broni obuchowo-
siecznej. Topory na polach bitew średniowiecznych były jednym z
najpospolitszych rodzajów indywidualnego oręża zaczepnego, zwłaszcza
wśród najmniej zamożnych wojowników. Często trudno wyznaczyć
wyraźną granicę pomiędzy nimi, a używanymi wówczas na co dzień, w
niemal każdym gospodarstwie siekierami, dlatego bardzo możliwe, że w
wielu przypadkach były to „narzędzia uniwersalne”. W Kodeksie
Behema z 1505 r. na jednym z przedstawień, topór w tym typie
używany jest przez bednarza. Badacz uzbrojenia, prof. Marian Głosek
twierdzi, iż egzemplarze bojowe posiadają ostrza symetryczne
względem osady, a te używane jako narzędzia są z kolei asymetryczne.
Podział taki zawsze jednak będzie trochę sztuczny, zważywszy na fakt,
że pospolite narzędzia rolnicze i domowe, takie jak siekiery, widły czy
cepy, w okresie zagrożenia zawsze stanowiły podstawowe uzbrojenie
chłopów i stawały się groźną bronią. Do naszych czasów zachowały się
liczne przykłady tzw. żeleźców. Na ich podstawie dokonuje się
klasyfikacji toporów w bronioznawstwie. W Polsce najczęściej
odnajdowane są przykłady z charakterystyczną tzw. „brodą”, czyli
wyciągniętym w dół asymetrycznym lekko łukowato wygiętym ostrzem.
Literatura: K. Kwiatkowski, Wojska Zakonu Niemieckiego w Prusach
1230-1525. Korporacja, jej pruskie władztwo, zbrojni, kultura wojny i
aktywność militarna , Toruń 2016 ł. Szczepański,
Wczesnośredniowieczny topór z wyspy Ostrów na Jeziorze Drwęckim,
Ostródzki Przegląd Historyczny, T. 3/2017, s. 39-44. Z. Żygulski, Broń w
dawnej Polsce: na tle uzbrojenia Europy i Bliskiego Wschodu, Warszawa
1982 Prawa do wizerunku cyfrowego: CC BY 1.0
<https://creativecommons.org/licenses/by/1.0/deed.pl>